

Omdöme i uppförande och ordning

De flesta länder i världen har någon form av betyg eller omdöme gällande ordning och uppförande i skolan. I Sverige avskaffades det 1970. Sedan dess har diskussionen pågått fram och tillbaka om att återinföra det i någon form.

Vi anser att ett omdöme eller ett betyg i ordning och uppförande bör införas i grundskolan. Detta för att höja elevernas medvetande om vad social kompetens innebär för relationer och yrkeskarriär och att ge dem större möjligheter att skapa ett gott liv för sig själva och andra.

Betyget skulle också ge en signal till vårdnadshavarna om hur väl barnet fungerar i skolan. Det kan i sin tur bidra till att öka medvetenheten om social kompetens även hos dem. Vi vill betona att den typ av bedömning av ordning och uppträdande vi förespråkar, inte handlar om att bestraffa och korrigera. Vi vill tvärtom att det ska bli ett konstruktivt redskap för att öka medvetenheten och ambitionen att hjälpa och vägleda unga människor på vägen mot en god social kompetens som ökar deras möjligheter till ett bra liv.

Elevernas betyg i alla ämnen påverkas av elevernas sätt att förhålla sig till skolarbetet. Det innebär att en elevs sociala kompetens faktiskt har betydelse för lärarnas betygsättande, något som inte är tillåtet enligt skollagen. En undersökning gjord av Lärarförbundet visade att fler än hälften av lärarna inte kunde bortse från elevernas uppförande när de sätter betyg.

Ett betyg i social kompetens kan hjälpa lärarna att skilja det från ämneskunskaper. Det kan även hjälpa lärarna att i utvecklingssamtal närma sig de ibland svåra resonemangen om hur väl eleven fungerar i gruppen och i samverkan med andra. Kunskaper i social kompetens kan med fördel ges i samband med värdegrundsarbetet i klassen. De gemensamma värderingar som diskuteras fram om hur man ska förhålla sig till varandra, kan kopplas till bedömningen av social kompetens. Att till exempel ständigt komma för sent är ett beteende som inte inger respekt.

Den svenska skolan ligger tyvärr i topp vad gäller sena ankomster, skadegörelse, skolk och fult språk. Sexuella trakasserier och mobbning blir dessutom allt vanligare och möjligheterna till spridning via nätet av kränkande innehåll bidrar till att mångdubbla de negativa konsekvenserna.

Risken är stor att unga med ett dåligt socialt beteende i skolan tar med sig det in i alla andra sammanhang. Att sätta fokus på det i grundskolan genom att införa en bedömning av den sociala kompetensen skulle innebära stora fördelar för såväl individen som samhället.

Ett förslag på hur det skulle kunna se ut i praktiken

Bedömningskriterier:

- Kommer i tid
- Gör sina uppgifter
- Har med sig arbetsmaterial
- Följer skolans lokala regler
- Stör inte på lektioner
- Har ett värdat språk
- Visar hänsyn och beter sig respektfullt mot skolkamrater och skolpersonal

Bryter en elev mot något av kriterierna meddelar ansvarig lärare elevens mentor. Efter tre anmärkningar kallas eleven till samtal med mentor eller annan lämplig skolpersonal och vårdnadshavaren informeras. Samtalen bör vara inriktade på hur eleven kan få stöd för att göra rätt. Skulle samma elev få ytterligare tre anmärkningar kallas hen till nytt samtal.

Betyg i tre steg:

3 = uppfyller i hög grad

2 = tillfredsställande

1 = inte tillfredsställande

För att få godkänt, betyg 2 får eleven ha maximalt åtta anmärkningar under ett läsår. För betyg 3, högst en anmärkning.

Hänsyn bör tas till elever med någon neuropsykiatrisk diagnos – de får inte anmärkning i samma grad, utan man hanterar det på för individen anpassade sätt.

Flera länder med ordningsbetyg skriver inte med det i slutbetyget utan använder det som ett verktyg för dialog med elev och föräldrar under skoltiden.